

formation of museum exhibits. The author characterizes the activities of the founders of the museums and their role in the development of those institutions. Special attention in the study is given to the analysis of the funds. It also focuses on attendance and the problem of preservation of museum exhibits.

Keywords: museum, exposition, collection, attendance, Bessarabia.

* * *

УДК 94(470+571):327:341.123

Криницька Т. О.,
студентка, Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), tania.krnyntska@ukr.net

Позиції Російської Федерації щодо РЕФОРМУВАННЯ ООН

Розглядаються основні проекти Російської Федерації щодо реформування Організації Об'єднаних Націй. Дається пояснення причин проведення реформ ООН, а також вплив на діяльність органів ООН РФ. Аналізуються основні етапи, розглядаються оцінки концепцій реформ РФ. У статті співставляються погляди провідних російських та європейських істориків з приводу умов входження до складу ООН Російської Федерації на правах країни- правонаступниці. Також відтворено процес зародження співпраці Російської Федерації та провідних об'єднань, що працюють під егідою ООН. Зазначається позиція провідних політичних діячів Російської Федерації стосовно ставлення Росії до співпраці та реформування ООН. Подається тлумачення основних положень зовнішньополітичної концепції Росії.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, Російська Федерація, міжнародні відносини, реформи, Рада Безпеки.

У російській політичній науці дискусії щодо ролі Організації Об'єднаних Націй продовжуються, починаючи з 1990-х років, початку самостійного членства Російської Федерації в організації. Аналіз процесів, які відбуваються в сучасному світі, свідчить про те, що така організація як ООН є одним із найвпливовіших світових об'єднань. Важливо зазначити, що в російській науці відбувається полеміка між прибічниками її центральної ролі в системі міжнародних інтересів Російської Федерації XXI століття та тими, хто вважає, що ООН практично втратила свої сили та вплив серед міжнародних організацій.

Світова політична система перебуває в постійному процесі трансформації. Щоб відповідати новим умовам і ефективно виконувати поставлені завдання, ООН повинна вносити адекватні зміни в свою структуру. Розмова про необхідність змін в Організації ведеться давно, але в останні роки ця тема стала особливо актуальною. Пояснюється це тим, що, незважаючи на очевидні позитивні зміни глобального характеру, проблеми, з якими сьогодні зіштовхується світова спільнота, не тільки не зменшуються, але неухильно ускладнюються. Відповідно зростає затребуваність ООН як механізму колективного пошуку, шляхів подолання викликів XXI століття, так як за час існування ООН неодноразово демонструвала свою унікальність і компетентність. З іншого боку, реформа потрібна тому, що без неї ООН втратить нинішні позиції, перетвориться на безпорадного статиста. Перш ніж говорити про те, як виникла ідея реформування системи ООН, потрібно сказати, що в недосконалому світі не може бути бездоганно діючої міжнародної системи, як би цього не хотілося.

Однак, є і цілком об'єктивні причини і процеси, які призвели до внесення коригувань у функціонування

системи Організації Об'єднаних Націй. Загалом, можна говорити, що науково-технічний прогрес веде до поглиблення поділу праці, у тому числі за рахунок спеціалізації і кооперування, до розширення торгівлі, до більш інтенсивного обміну ідеями серед різноманітних фахівців, зростає обсяг інвестицій. З одного боку, все це створює сприятливі умови для зростання економічного потенціалу і добробуту народів, зростає обсяг контактів між країнами. Однак, у цього процесу, на жаль, є і зворотна сторона – виникає велике число спірних ситуацій. Це пов'язано як зі зростанням обсягів контактів, так і з тим, що національні рішення все частіше мають наслідки для інших держав, можуть вести до загострення загальних проблем, що виходять на рівень світової спільноти.

Варто зазначити, що нові проблеми, а точніше їх усунення є прямим завданням і метою ООН. Зростає кількість спірних ситуацій, значить має збільшуватися й якість роботи організації [3, с. 116]. Проте, це справа не одного дня, адже не дарма світові політики думали і продовжують думати над тим, як підвищити ефективність роботи ООН. Організація Об'єднаних Націй, як відомо, була створена в 1945 році. Головною метою її утворення було позбавити прийдешні покоління від лих і жахів війни. Однак, сьогодні стає зрозумілим, що не можна зводити всі біди тільки до військових дій. Найбільш актуальні проблеми зараз – це бідність, інфекційні хвороби, погіршення стану навколишнього середовища, війни і насильство всередині держав, поширення і можливість застосування ядерної зброї, біологічної зброї, тероризм. У свою чергу творці ООН, коли говорили про створення нової системи безпеки, вживали цей термін у традиційному військовому значенні: система безпеки – це система, при якій держави об'єднуються, заявляють, що агресія проти одного є агресією проти всіх, і зобов'язуються реагувати колективно. Однак, у зв'язку з появою і швидким поширенням нових загроз для людства, організації довелося швидко розширювати коло своїх функцій.

Необхідно також згадати те, що ООН довго була ареною протистояння СРСР і США в рамках «холодної війни». Суперництво між двома наддержавами позбавило Раду Безпеки змоги відігравати домінуючу роль у підтримці міжнародного миру й безпеки. Майже всі збройні конфлікти розгорталися через призму суперництва Схід–Захід. Як заявив Постійний представник РФ в ООН Віталій Чуркін, «якщо до суперництва США і Радянського Союзу в організації був час пристосуватися, то настільки швидкого краху СРСР ніхто не очікував [5, с. 52]. Відповідно, зруйнувалася давно і досить міцно усталена система відносин, збудованих навколо Москви. Багато країн, які орієнтувалися на СРСР, втратили навігацію в світовій політиці, виявилися, по суті, безпорадними. Все це спричинило за собою плутанину «в рядах ООН» і, як наслідок, значне зниження ефективності її роботи». Наступна причина ослаблення ООН – це помітне збільшення числа держав-членів – з 50 до 193. Цілком природно постало питання про те, як забезпечити регулярний доступ держав-членів до участі в роботі головних органів ООН, насамперед Ради Безпеки. Кожна з країн, що претендують на місце постійного або непостійного члена ООН, «тягнула ковдру на себе», забуваючи про інтереси світової спільноти в цілому.

За словами Директора департаменту міжнародних відносин Міністерства закордонних справ Росії Олексія Грановського, Організація Об'єднаних Націй виявилася розколотою через внутрішні протиріччя, вона страждає від негативного впливу зовнішніх умов. Тому і виникла потреба в концептуальних перетвореннях системи ООН. Потрібно вибудувати систему взаємовідносин країн–учасників таким чином, щоб вони перестали конкурувати між собою в рамках організації та вибудовували політику, націлену на підтримку міжнародного миру й безпеки, наголосив О. Грановський [7, с. 38].

Реформування системи Організації Об'єднаних Націй має бути вироблено відповідно до урахуванням інтересів усіх держав–членів, а не тільки найвпливовіших. Зміни повинні бути спрямовані на збільшення ефективності роботи організації, позбавлені односторонності. ООН потребує раціональної реформи, а точніше – тривалого процесу оновлення відповідно до характеру й тенденцій розвитку міжнародних відносин, а не реформи–кампанії. Тільки за цих умов ООН збереже за собою позицію провідної міжнародної організації.

Росія – як країна– правонаступниця СРСР, починаючи з 90–х років ХХ ст., веде активну діяльність в Організації Об'єднаних Націй. Очевидно, що в сучасних умовах назріла реформа ООН, від якої залежить саме існування організації та її майбутня ефективність. Зрозуміло, що за шістьдесят років існування світової співдружності дуже багато чого в ній, незважаючи на універсальність основоположних принципів, не відповідає сучасним вимогам [4, с. 72]. Фактично, реформа повинна охопити всі сфери діяльності організації. Держави–члени ООН беруть діяльну участь у цьому процесі, висуваючи свої проекти та пропозиції. Уявлення про те, як зробити ООН організацією більш дієздатною, досить різні. Питання реформування Організації Об'єднаних Націй сьогодні є дуже актуальним. Активно його почали використовувати з початку ХХІ століття, коли стало зрозумілим, що міжнародні відносини набули нового формату, а тому їх необхідно змінювати. За словами, російського політолога Ігоря Щербакова, необхідність реформування ООН є важливою місією усього світового суспільства. В цілому система ООН на даному етапі себе не виправдовує, оскільки за сімдесят років ситуація в світі змінилася. Так, уже не існує блокового протистояння, заснованого на ідеології. У світі з'явилася значна кількість «недержавних гравців», терористичних об'єднань, які являють собою загрозу для всього світу. Таким чином, світ змінився, але механізми, які були закладені в 1945 році, не зовсім відповідають сучасним реаліям. ООН не сприяє розвитку світової економіки, не може знищити світові конфлікти, але в той же час помітно, що країни не готові кардинально змінити таку систему. Нагальним завданням є відновлення ролі ООН в конфліктних зонах. Так, потрібно посилити миротворчі акції, спростити систему направлення миротворчого контингенту та переглянути те, яким чином має оформлятися мандат на виконання миротворчих операцій.

Для Росії співпраця з ООН має велике значення. Статус постійного члена Ради Безпеки дозволяє Російській Федерації істотно впливати на прийняття найважливіших політичних рішень, що підсилює її вагу на світовій арені. Саме тому проблема адаптації організації до нових викликів часу вимагає особливої

уваги. Реформа ООН направлена на прийняття комплексу заходів, спрямованих на вдосконалення всієї системи організації. Головна мета реформи – адаптація ООН до нових викликів так, щоб вона продовжувала успішно виконувати свою основну статутну функцію – підтримувати мир і безпеку. Важливим є те, що реформа буде не одноразовим актом, а тривалим процесом.

Основною позицією найбільших членів ООН, зокрема, Німеччини, США, Великої Британії є те, що організація буде змінюватися з часом: органи, які стали неефективними, будуть ліквідовані, замість них з'являться нові, досконаліші. В даний час мова йде про капітальне реформування ООН, оскільки трансформації в більшій чи меншій мірі торкнуться всіх її головних органів. Загальна реформа стосуватиметься всіх областей діяльності організації: миротворчої, соціальної, гуманітарної, економічної, а також будуть переглянуті та скасовані комітети і підрозділи, що дублюють функції інших органів. Планується скорочення та реорганізація адміністративного апарату для зменшення витрат на його утримання та підвищення ефективності. Структура управління повинна бути раціональною, у цьому випадку можна буде звільнити частину ресурсів, насамперед фінансових, і спрямувати їх на діяльність для розвитку малорозвинених держав. Іншими словами, ООН в ідеалі повинна бути орієнтованою на конкретні результати, як з точки зору кадрового складу, так і виділення ресурсів.

Найбільші зусилля будуть спрямовані на вдосконалення органів, координуючих органів ООН: Ради Безпеки, Генеральної Асамблеї, Секретаріату, Економічної і Соціальної Ради. Безумовно, Російська Федерація зацікавлена в реформі. Після розпаду Радянського Союзу її становище на світовій арені помітно послабшало, хоча вона і продовжує відігравати важливу роль у світовій політиці. Однак, як зазначив у своєму виступі в 2007 році перед Генеральною Асамблеєю представник Сінгапуру, пан Каусікан: «Геополітична реальність полягає в тому, що кілька нинішніх постійних членів зберігають цей статус не тому, що вони є великими державами або світовими державами в традиційному розумінні цих слів. Якщо йти від зворотного, то можна сказати, що вони мають статус великих або світових держав у першу чергу тому, що вони вже є постійними членами». Пан Каусікан натякає, насамперед, на Росію, внутрішні проблеми якої не дозволяли їй знову стати лідером у світовій політиці [2, с. 101].

Фактично, у даному висловлюванні є частка правди, адже статус постійного члена Ради Безпеки має значну вагу на світовій арені, оскільки тільки постійні члени РБ приймають остаточне рішення в найважливіших питаннях міжнародної безпеки, від них залежить стабільність у міжнародних відносинах. Однак Росія є великою ядерною державою, що, у кінцевому підсумку, і обумовлює її значимість. Саме постійні члени, і в першу чергу Російська Федерація, зацікавлені в гнучкій ефективній реформуванні ООН. Росія, за словами російського історика та політолога Дмитра Орлова, намагається всіма можливими їй способами переконати світову спільноту у своїй направленості на швидке та якісне реформування ООН, однак, це лише спроба показати свою мирну позицію й ніяк не конкретний шлях щодо реорганізації ООН. Усі члени ООН мають власні вихідні уявлення про реформи. Відносно реформи ООН

Росія дотримується вельми обережної і зваженої позиції. Вихідний пункт – передбачає, що при проведенні реформи повинна бути дотримана рівність та існуюча пріоритетність великих держав [12, с. 126].

Російська Федерація була однією з перших держав, що ініціювали та брали активну участь у реформуванні Статуту й основних напрямків діяльності організації. Загалом виділяють кілька підходів до реформування ООН:

– Консервативно–охоронний, який не передбачає внесення будь–яких процедурно–організаційних змін, а пропонує йти шляхом наростання результатів від вже існуючих механізмів ООН, за рахунок раціоналізації їх діяльності;

– Помірно–реформаторський, який пропонує покращення існуючих структур, але виходить із можливості внесення певних корективів у загальну картину розвитку ООН. Перш за все, мається на увазі скорочення застарілих структур, які не є дієвими, або ж на їх базі створення нових більш ефективних;

– Радикально–реформаторський, який за основу ставить кардинальну перебудову міжнародних відносин ООН й інших механізмів міжнародної співпраці та взаємодії [6, с. 117].

Однак, говорити, що хоча б один із вищезазначених підходів дотримується, неможливо. Вони, як правило, є прикриттям для істинних позицій Росії. Попри гучні заклики Російської Федерації, щодо реформування ООН, насправді вони їй не дуже вигідні. Так, за словами експерта з міжнародної політики РФ, Костянтина Гончарова, Росії реформування ООН не піде на користь, через ряд причин. По–перше, якщо російські урядовці й погодяться на тотальні зміни, то лише у тому випадку, якщо буде збережено їх ключові позиції, чого, в принципі не буде, оскільки основні світові гравці бачать у Росії чи не одного з найбільших конкурентів та ворогів, а тому підтримки їх односторонньої позиції не нададуть. По–друге, Російська Федерація взагалі не бачить сенсу в реформуванні ООН. Дипломати часто ставлять питання: «Навіщо змінювати те, що все одно не виправдає себе у майбутньому?» [11, с. 39]. Тобто, наголошують на тому, що державу влаштовує теперішня позиція в ООН, а будь–які зміни їй можуть піти не на користь і зменшити не лише авторитет, а й послабити важелі впливу. Хоча, безумовно, на публічній позиції Російської Федерації є незмінною: «реформування має стати ключовим гаслом для всіх країн–членів ООН задля розширення її складу та підвищення ефективності у підтримці світового миру» [9, с. 12].

У свою чергу директор Інституту стратегічного оцінювання Олександр Коновалов заявляє, що реформування ООН є суттєвою проблемою для Російської Федерації. Так, він наголошує, що нинішня інституційна структура ООН себе вичерпала, оскільки була сформована після Другої світової війни. З того моменту світ дуже змінився, адже вирости гігантські економіки у багатьох країнах. Якщо раніше ці держави лише орієнтувалися на СРСР, а потім на Росію, то тепер стали її конкурентами. Зрозуміло, що така ситуація викликає неабияке занепокоєння у представників РФ.

Що стосується офіційної заяви Росії, то вона займає помірковану позицію. Наголошується на необхідності досягнення згоди між країнами–учасницями ООН

щодо реформування організації. Лише, після того, як буде схвалене таке рішення, Росія прийме будь–який проект реформування ООН. Однак, на даному етапі узгодженого бачення – немає, а тому варто продовжити переговори для збереження ефективності та легітимності ООН, заявив Міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров. У свою чергу Президент Росії Володимир Путін також вважає, що дебати стосовно реформування ООН не повинні призвести до її розпаду чи спровокувати конфлікти. Він завівав, що «Росія погодиться з будь–яким розумним варіантом, який здобуде підтримку максимально широкого кола держав. Головне для нас, щоб дебати не призвели до розколу ООН й не зробили її дискусійним клубом, або гуртком за інтересами. Ніякого іншого універсального органу як ООН у світі більше не існує. У той же час, ООН має відповідати сучасним вимогам, враховувати у своїй діяльності реалії сьогодення» [16, с. 61].

Саме тому, Президент Росії наголосив, що вони виступають за реформу організації. Окрім того, РФ намагається мінімізувати вплив будь–яких перетворень на свій статус. З одного боку, Росія не може і не повинна виступати як головний протиборець на шляху до реформ. З іншого боку, беручи до уваги нинішні економічні та політичні ресурси Москви, не можливо не визнати, що привілейований статус Російської Федерації в рамках ООН автоматично робить її думку щодо реформування однією із ключових.

Загалом питання реформування ООН набуло найбільшого розголосу на початку 90–х років ХХ ст., хоча сама ідея зміни структури та діяльності деяких органів була спланована ще в 70–х роках ХХ століття. Так, еволюція розвитку та реформування ООН розпочинається з 1997 року, коли на засіданні Генеральної Асамблеї Кофі Аннан виступив із програмою «Оновлення Організації Об'єднаних Націй: програма реформ». У першій частині доповіді він зазначив, що ООН потребує тематичних змін та доповнень, які б сприяли збільшенню ефективності органу та залученню нових методів до розробки проектів організації. Однак до розгляду цієї програми приступили лише в 2000 році, коли була прийнята «Декларація тисячоліття» [13, с. 2]. У цій декларації країни відзначили, які цінності мають бути пріоритетними в ХХІ столітті. Так, усі плани розвитку було поділено на чотири групи: мир та безпека, розвиток, економічні, соціальні та гуманітарні відносини, а також питання прав людини у світі. Майже, всі учасники ООН підписали цю угоду, вбачаючи, що вона надасть нові можливості організації.

У той же час офіційна позиція Росії полягає в тому, щоб підтримати реформу комісії, оскільки йти на жорсткий публічний конфлікт з США і відкриту солідаризацію з найменш демократичними режимами вона не готова. Так, прийняття рішення про створення консультативної ради є раковим: члени ООН так і не змогли домовитися про конкретний склад і повноваження цього органу. Таким чином, у Росії залишаються певні можливості для неопублічних маневрів за підтримки країн «третього світу», у тому числі і звинувачених американцями в порушеннях демократії. Потрібно зазначити, що існує багато сценаріїв та планів реформування ООН, які в різні роки висувалися державами–учасницями. Вони стосувалися реформ Ради Безпеки, Генеральної

Асамблеї, ВООЗ, МОТ, МВФ, МАГАТЕ, Генерального суду ООН [15, с. 48].

Проте не завжди реформування мало успіх через те, що представники держав не могли досягти консенсусу щодо їх ефективності. Російська Федерація на правах постійного члена не лише виступила організатором реформ та ідей щодо їх виконання, а займала позиції контролера над тими планами, які подавалися до ООН. Загалом, Росія займала пасивну позицію, зберігаючи своє панівне становище в ООН. Зважаючи на цю обставину, реформування Організації Об'єднаних Націй розтягнулося на тривалий час. Як не згадати слова Муамара Каддафі, про те, що не потрібно витратити кошти на безкінечні дискусії, якщо їх рішення не досягає тієї цілі, заради якої вони проводилися.

Позиція Російської Федерації, у більшості випадків, спрямована на помірні зміни, постійно акцентується теза, що будь-яка реформа не повинна кардинально модифікувати основи Організації Об'єднаних Націй. Новою віхою в історії ООН стало, перше за увесь час існування організації, скликання Ради Безпеки. Саме засідання відбулося 31 січня 1992 року, на ньому були присутніми всі очільники країн-учасниць та відомств. Саміт виразив необхідність пошуку відповідей на нові виклики через механізми ООН у відповідності з цілями та принципами її Статуту. Засідання Ради Безпеки ООН підтвердило визнаний у світі статус Російської Федерації як держави- правонаступниці СРСР в ООН. Саме з цього часу Росія почала енергійно опікуватися питаннями культури та соціального забезпечення за рахунок програм Організації Об'єднаних Націй. Також було закріплене право на включення її до всіх світових організацій [1, с. 157].

Фактично, після скликання Саміту почалося активне розширення напрямків діяльності Організації Об'єднаних Націй. На думку російських політологів, процес удосконалення Організації Об'єднаних Націй повинен проходити повільно, а для цього потрібно виробити концептуальні основи й практичні дії по збереженню й зміцненню її ролі. Проте, навіть у таких заявах Російська Федерація притримується позицій, які б були на її користь.

Важливим питанням у реформуванні Організації Об'єднаних Націй залишається фінансування організації. Росія, яка явно не є лідером у цьому напрямку, виступає за його збільшення, при цьому знову ж таки не пропонуючи чітких проектів. Реформування має здійснюватися в усіх галузях діяльності ООН, а не лише в ключових органах, заявив колишній міністр закордонних справ РФ Євген Примаков. Зауважимо, що західні політологи критично ставляться до російської позиції з цього питання.

Так, канадський вчений Карл Скубишевський зазначив, що Росія попри всі спроби бути лідируючою країною в фінансуванні організації, має такі ж заборгованості, як й інші менш впливові країни, але цей факт досить часто замовчують через її впливовість. Загалом реформування ООН відбувалося не лише через таку значну потребу в цьому світовому суспільстві, а й тому, що поява нових членів сприяла розвитку нових органів та структур в організації. Основний орган ООН – Генеральна асамблея, проводячи інституціональну реформу, висловила впевненість, що попри всі реформування Асамблея залишиться

головним дорадчим органом ООН. Дана роль могла би бути й надалі зміцнена через започаткування або посилення парламентського елемента Асамблеї ООН, яка складається або з представників міжнародних регіональних парламентських асамблей, або напряму обраних представників [14, с. 676].

Російська Федерація намагається сприяти зростанню ролі ООН та підвищенню її ефективності, проте російські урядовці не готові до цих змін, поки не буде одностайності серед членів Організації Об'єднаних Націй. На цьому наголосила представник Міністерства закордонних справ Росії Марія Захарова, яка заявила, що Росія не буде зважати на забаганки кожної держави стосовно реформи ООН, оскільки таким чином, не лише не підвищиться ефективність цієї організації, а й навпаки втратиться авторитет. Таким чином, Росія вкотре виступила за реформування ООН, але традиційно без чітких проектів, при цьому критикуючи інші плани, через їх недосконалість.

Загалом, масштаб діяльності ООН визначив необхідність співпраці Росії з цією організацією. Саме прогрес в науці та в суспільстві призвів до потреби у взаємодії ООН та РФ, щоб певним чином стимулювати міжнародну дипломатію. Так, професор Канадського університету Карл Скубишевський вважає, що ідея реформування ООН була закладена саме тими подіями, що почали розвиватися після закінчення «холодної війни», а участь Росії у цьому процесі була беззаперечно спланованою історичною подією. Фактично, вона як правонаступниця СРСР мала право на внесення певних політичних коректив у світове суспільство.

Головним питанням XXI століття залишається зміцнення ролі Організації Об'єднаних Націй у світовій політиці. Російська позиція щодо цього, за словами Міністра закордонних справ РФ Сергія Лаврова, буде залишатися незмінною. По-перше, краще якісно, ніж швидко, а по-друге, реформування має здійснюватися за спільною домовленістю найбільших країн-членів ООН. Фактично, реформа ООН – це не спроба подолати кризу, як часто заявляють політологи, а природний шлях розвитку, еволюції організації [8, с. 282].

Загалом, Російська Федерація бере активну участь у проведенні реформ, що стосуються різних органів ООН, таких як ВООЗ, МАГАТЕ, МОП, ЮНЕСКО. Окрім того, що представники РФ ініціювали зміни структури даних органів, вони також входили до складу комісій, які розглядали та утверджували подані ідеї. Найдієвішу участь Росія виявила щодо реформування Ради Безпеки, до складу якої РФ входила на правах постійного членства. Російська Федерація протягом тривалого терміну реформування ООН намагалася долучитися до змін в усіх органах організації, проте не завжди позиція країни приймалася через певний радикалізм та односторонність.

Список використаних джерел

1. Аснер Пьер. От кризиса научной дисциплины к кризису эпохи // Мировая политика и международные отношения в 1990–х гг.: критика американских и французских ученых. – Москва, 2001. – С.147–159.
2. Бахновский А., Бородаенко А. Реформирование Совета Безопасности ООН: вероятность замены эффективности в деятельности политическими амбициями // Теория и практика общественного развития. – Москва, 2016. – №4. – С.100–102.

3. Беленкова Е. Ю. Современные дискуссии о реформировании Организации Объединенных Наций. – Москва: Власть, 2011. – №12. – С.115–117.

4. Белоногов А. М. Другой ООН у нас нет. – Москва: Международная жизнь, 2003. – №6. – С.69–73.

5. Гришаева Л. Реформа ООН–выход из кризиса // Вестник Российского университета дружбы народов. – Москва, 2007. – №5. – С.47–59.

6. Гришаева Л. Е. Россия и ООН. История и современность. – Москва: Спутник, 2007. – 458 с.

7. Гришаева Л. Е. Россия, ООН и научно–технический прогресс // Экономический журнал. – Москва, 2010. – №2 (18). – С.34–40.

8. Заемский В. Ф. Новейшая история реформы ООН. – Москва: Наука, 2008. – 352 с.

9. Заемский В. Ф. Ключевые вопросы реформы ООН // Мировая экономика и международные отношения. – Москва, 2008. – №7. – С.3–13.

10. Лукьянов В. ООН в современном мире – тенденции, проблемы, перспективы // Научно–технические ведомости Санкт–Петербургского государственного политехнического университета. Гуманитарные и общественные науки. – Санкт–Петербург, 2015. – №2 (220). – С.35–44.

11. Новик Д. Влияние процесса формирования ООН на становление миропорядка в XX веке // Управленческое консультирование. – Санкт–Петербург, 2016. – №8. – С.122–132.

12. Орлов Д. План Путина // РИА Новости. 2007. – С.1–5 [Электрон. ресурс]. Дата обновления: 12.03.2007. – Режим доступа: <http://ria.ru/authors/20070521/65794202.html> (дата звернення: 10.09.2016).

13. Сазонова К. Л. Анализ позиций «Великих держав» по вопросу реформирования Организации Объединенных Наций // Вестник Башкирского университета. – Нижний – Новгород, 2008. – №13. – С.673–677.

14. Черниченко С. В. Возможные пути реформирования ООН // Актуальные международно–правовые и гуманитарные проблемы. – Москва, 2002. – №3. – С.47–52.

15. Щербаков Ю., Щербаков М. Позиции Российской Федерации и Соединенных Штатов Америки по вопросу реформирования Организации Объединенных Наций: краткий сравнительный анализ // Universum: общественные науки. – Санкт–Петербург, 2016. – №12. – С.59–65.

References

1. Asner P'er. Ot krizisa nauchnoj discipliny k krizisu jepohi // Mirovaja politika i mezhdunarodnye otnosheniya v 1990–h gg.: kritika amerikanskikh i francuzskikh uchenyh. – Moskva, 2001. – S.147–159.

2. Bahnovskij A., Borodaenko A. Reformirovanie Soveta Bezopasnosti ООН: verojatnost' zameny jeffektivnosti v dejatel'nosti politicheskimi ambicijami // Teorija i praktika obshhestvennogo razvitija. – Moskva, 2016. – №4. – S.100–102.

3. Belenkova E. Ju. Sovremennye diskussii o reformirovanii Organizacii Ob#edinennyh Nacij. – Moskva: Vlast', 2011. – №12. – S.115–117.

4. Belonogov A. M. Drugoj ООН u nas net. – Moskva: Mezhdunarodnaja zhizn', 2003. – №6. – S.69–73.

5. Grishaeva L. Reforma ООН–vyhod iz krizisa // Vestnik Rossijskogo universiteta družby narodov. – Moskva, 2007. – №5. – S.47–59.

6. Grishaeva L. E. Rossiya i ООН. Istorija i sovremennost'. – Moskva: Sputnik, 2007. – 458 s.

7. Grishaeva L. E. Rossiya, ООН i nauchno–tehničeskij progress // Jekonomičeskij zhurnal. – Moskva, 2010. – №2 (18). – S.34–40.

8. Zaemskij V. F. Novejšhaja istorija reformy ООН. – Moskva: Nauka, 2008. – 352 s.

9. Zaemskij V. F. Ključevye voprosy reformy ООН // Mirovaja jekonomika i mezhdunarodnye otnosheniya. – Moskva, 2008. – №7. – S.3–13.

10. Luk'janov V. ООН v sovremenom mire – tendencii, problemy, perspektivy // Nauchno–tehničeskije vedomosti Sankt–Peterburgskogo gosudarstvennogo politehničeskogo universiteta. Gumanitarnye i obshhestvennye nauki. – Sankt–Peterburg, 2015. – №2 (220). – S.35–44.

11. Novik D. Vlijanie processa formirovanija ООН na stanovlenie miroporjadka v XX veke // Upravlencheskoe konsul'tirovanie. – Sankt–Peterburg, 2016. – №8. – S.122–132.

12. Orlov D. Plan Putina // RIA Novosti. 2007. – S.1–5 [Elektron. resurs]. Data onovlennja: 12.03.2007. – Rezhim dostupa: <http://ria.ru/authors/20070521/65794202.html> (data zvernennja: 10.09.2016).

13. Sazonova K. L. Analiz pozicij «Velikih derzhav» po voprosu reformirovanija Organizacii Ob#edinennyh Nacij // Vestnik Bashkirskogo universiteta. – Nizhnij – Novgorod, 2008. – №13. – S.673–677.

14. Chernichenko S. V. Vozmozhnye puti reformirovanija ООН // Aktual'nye mezhdunarodno–pravovye i gumanitarnye problemy. – Moskva, 2002. – №3. – S.47–52.

15. Shherbakov Ju., Shherbakov M. Pozicii Rossijskoj Federacii i Soedinennyh Shtatov Ameriki po voprosu reformirovanija Organizacii Ob#edinennyh Nacij: kratkij sravnitel'nyj analiz // Universum: obshhestvennye nauki. – Sankt–Peterburg, 2016. – №12. – S.59–65.

Krynytska T. O., student, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), tania.krynytska@ukr.net

The Russian Federation positions on the reform of the United Nations

The article considers the major projects of the Russian Federation on the reform of the United Nations. It provides the explanation of the reasons for the implementation of the UN reforms and the impact of the Russian Federation on the activities of the United Nations bodies. Besides, it analyses the main stages, considers evaluations of concepts of Russia reforms. The article compares the views of the leading Russian and European historians on the conditions for joining the United Nations of the Russian Federation as a successor country. Also, it considers the process of the emergence of cooperation between the Russian Federation and the leading unions operating under the auspices of the United Nations. The article indicates the position of the leading politicians of the Russian Federation concerning the attitude of Russia towards cooperation and reform of the United Nations. In addition, an interpretation of the main provisions of the foreign policy concept of Russia has also been presented in the article.

Keywords: The United Nations, Russian Federation, international relations, reforms, The United Nations Security Council.

* * *

УДК 94[(4–.2):(470+571)]:327:050.8«1910/1911»

Мартинів В. Л.,

аспірант кафедри нової та новітньої історії історичного факультету, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (Україна, Одеса), skorpion–2008@ukr.net

МАЙБУТНЄ БЕЗ ОПТИМІЗМУ: МІЖНАРОДНІ ПРОТИРІЧЧЯ НА ТЕРЕНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА ПІВДЕННО–СХІДНОЇ ЄВРОПИ НА СТОРІНКАХ РОСІЙСЬКИХ ЧАСОПИСІВ (1910–1911 РР.)

Розглянуто висвітлення російськими часописами міжнародних відносин у Центральній та Південно–Східній Європі у 1910–1911 рр. Поряд з пресою, аналітика авторів статей цих «товстих» журналів формувала погляди російського суспільства на ті чи інші закордонні події, міжнародні відносини і зовнішню політику окремих держав. Визначені основні напрями політики країн Балканського півострова та Центральної Європи у 1910–1911 рр. Проаналізовано відображення російськими часописами взаємовідносин великих держав з балканськими країнами. Аналізується тематика і зміст статей, ставлення провідних публіцистів часописів до міжнародних подій та конфліктів. Головна увага приділяється відображенню на сторінках журналів наростаючого політичного напруження у регіоні. Всі без винятку аналітики часописів відмічали збільшення кількості протиріч у зовнішній політиці країн.

Ключові слова: міжнародні відносини, зовнішня політика, російські часописи, Південно–Східна Європа, Центральна Європа, Балканський півострів.

На початку ХХ ст. аналітичні статті, які розміщувалися в періодичних виданнях, формували громадську думку Росії. Одними з таких видань були часописи, «товсті» журнали: об'ємні щомісячники, що включали в себе політичні, наукові та літературні матеріали. Безумовно, ними не вичерпувалися погляди тогочасного